

RAPPORT
Verkennd archeologisch onderzoek
door middel van proefsleuven Robijnlaan
77 te Cuijk
(gemeente Cuijk)

Opdrachtgever
Gemeente Cuijk
Postbus 7
5360 AA GRAVE

Projectnummer
Aeres Milieu projectnummer AM19218

Status rapport
Concept

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
Drs. Ing. N.J.W. van der Feest		31 juli 2019
Redactie:	paraaf	datum
Drs. M.A.K. Vroomans Drs. D. Hagens		31 juli 2019
Vrijgave:	paraaf	datum
Drs. ing. N.J.W. van der Feest		31 juli 2019

Contactgegevens
Aeres Milieu B.V.
Noordhoven 4
6042 NW ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
1. INLEIDING	5
2. WERKWIJZE	8
3. VELDWERKZAAMHEDEN	9
3.1 Algemeen.....	9
3.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw.....	9
3.3 Sporen	9
3.4 Vondstmateriaal.....	10
3.5 Monsters	10
4. WAARDERING	11
5. CONCLUSIE	12
5.1 Algemeen.....	12
5.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	12
6. AANBEVELINGEN	13
LITERATUURLIJST	14

Bijlagen:

1	Topografische kaart
2	Vlaktekening
3	Profieltekeningen
4	AHN uitsnede

SAMENVATTING

Op 19 juni 2019 heeft Aeres Milieu in opdracht van de gemeente Cuijk een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de locatie Robijnlaan 77 te Cuijk. De locatie is eerder onderzocht door Aeres Milieu middels een booronderzoek in februari 2019, waaruit bleek dat er mogelijk nog archeologische resten aangetroffen konden worden. Hierop werd geadviseerd een vervolgonderzoek middels proefsleuven uit te voeren.

Het archeologisch onderzoek heeft geen resten opgeleverd. Niet in de top van de B-C overgang noch op een dieper niveau. De afwezigheid van sporen en mobilia in combinatie met diverse verstoringen leiden tot het advies van vrijgave. Echter vormt dit onderzoek slechts een deel van een groter onderzoek.

Complete vrijgave van het terrein hangt samen met de resultaten van de sloopbegeleiding van de aanwezige bebouwing. Indien hier geen resten worden aangetroffen wordt aanbevolen over te gaan tot complete vrijgave. Indien hier echter alsnog resten worden aangetroffen dienen aanvullende sleuven te worden aangelegd voor de grondroerende activiteiten ten behoeve van de nieuwbouw plaatsvinden.

Dit advies dient gecontroleerd te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Cuijk.

Het uitgevoerde onderzoek is verricht conform de gestelde eisen en gebruikelijke methoden. Het onderzoek is gericht op het inzichtelijk maken van de toestand van het aanwezige bodemarchief. Hiermee kan de beschadiging dan wel vernietiging als gevolg van de voorgenomen verstoring van een mogelijk aanwezig bodemarchief tot een minimum worden beperkt.

Echter kan door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Indien tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dient hiervan melding te worden gemaakt bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) of zoals gangbaarder is bij de gemeente conform Artikel 5.10 (Archeologische toevalsvondst) en Artikel 5.11 (Waarneming) van de Erfgoedwet 2016.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Administratieve gegevens

Projectnummer	: AM19218
OM-nummer	: 4715248100
Soort onderzoek	: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)
Adres onderzoekslocatie	: Robijnlaan te Cuijk
Toponiem	: Robijnlaan 77
Gemeente	: Cuijk
Provincie	: Noord-Brabant
Kadastrale registratie	: Robijnlaan 77, sectie A, nummer 4013 en 4014 (ged.)
Coördinaten	: Centrum 188.296; 416.973 NW: 188.217; 416.990 NO: 188.375; 417.043 ZW: 188.246; 416.905 ZO: 188.409; 416.967
Oppervlakte	: Circa 13.855 m ²
Huidig locatie gebruik	: Bebouwd (school), erf en tuin
Aanleiding onderzoek	: Nieuwbouw
Opdrachtgever	: Gemeente Cuijk
Bevoegde overheid	: Gemeente Cuijk
Opslag documentatie en materiaal	: Noordhoven 4 te Roermond tot deponering bij provinciaal depot te 's-Hertogenbosch
Datum uitvoering	: 19 juni 2019

1. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Cuijk heeft Aeres Milieu een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de locatie:

Adres onderzoekslocatie	: Robijnlaan 77
Gemeente	: Cuijk
Oppervlakte	: Circa 13.855 m ²
Huidig perceelgebruik	: Bebouwd (school), erf en tuin
Toekomstig perceelsgebruik	: Nieuwbouw

Dit archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de BRL SIKB 4000, KNA 4.0. Het inventariserend onderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek om inzichtelijk te krijgen of de planlocatie een vindplaats herbergt, wat de aard, omvang en kwaliteit van deze vindplaats is. Aanvullend hierop is een verkennend veldonderzoek d.m.v. boringen op het perceel uitgevoerd. De werkzaamheden in het veld zijn uitgevoerd door een archeoloog onder leiding van een KNA-senior archeoloog.

Aanleiding

De aanleiding voor het laten uitvoeren van dit archeologisch onderzoek betreft voor de locatie Robijnlaan 77 de voorgenomen sloop van de huidige bebouwing (school) en de nieuwbouw van woningen en/of appartementen. De diepte van de toekomstige bodemverstoring is op dit moment onbekend. Uitgaande van de aanleg van bouwputten ten behoeve van de nieuwbouw, zal de bodem waarschijnlijk tot in het archeologische niveau worden verstoord dat in dit gebied vanaf 30 cm beneden maaiveld verwacht kan worden. Uitgaande van een standaard funderingsdiepte, zal de bodemverstoring naar verwachting tot tenminste 0,8-1,0 meter beneden maaiveld reiken.

Het plangebied ligt volgens de geactualiseerde Archeologische beleidskaart van de gemeente Cuijk in een zone met de Waarde – archeologie 5. Er geldt een onderzoeksplicht bij bodemingrepen met een oppervlakte vanaf 2.500 m² en een diepte vanaf 50 cm beneden maaiveld.

In 2018 is door Aeres Milieu een verkennend booronderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat er archeologische resten aanwezig kunnen zijn. De archeologische resten worden verwacht in tenminste de top van de aangetroffen BC-horizont vanaf 0,6 meter –mv. Voor het plangebied werd een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven geadviseerd.¹

Doel

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting en gebeurt door middel van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende en/of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.

Het doel van het archeologisch proces opgraven (landbodems) is het documenteren van gegevens en het uitwerken en veiligstellen van materiaal van vindplaatsen conform het Programma van Eisen (PvE), om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. Deze informatie is vevat in projectdocumentatie en in vondsten en monsters.

1 Hagens en De Kramer 2019.

Relatie met NOaA en/of andere onderzoekskaders

Aangezien de te verwachten sporen en vondsten hoofdzakelijk uit de periode laat-paleolithicum tot en met de vroege middeleeuwen zullen dateren, heeft het onderzoek met name betrekking op de onderzoeksthema's van de NOaA 2.0 gerelateerd aan deze perioden.

Vraagstelling

Het proefsleuvenonderzoek heeft primair tot doel antwoord te geven op de vraag, of er in het plangebied een of meerdere behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig zijn.

Onderzoeksvragen

Om de overkoepelende vraagstelling gefundeerd te kunnen beantwoorden, dienen, voor zover mogelijk, de volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

1. Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
2. In welke mate is het gebied verstoord?
3. Zijn er archeologische sporen, resten of intacte vondstlagen aanwezig in het plangebied?

Specifieke vragen indien archeologische sporen, resten of intacte vondstlagen worden aangetroffen tijdens de archeologische begeleiding, te beantwoorden per te onderscheiden vindplaats:

4. Van welk vindplaatstype is er sprake?
5. Wat is de datering van de vindplaats?
6. Wat is de ruimtelijke begrenzing, de ligging en de omvang van de vindplaats?
7. Waaruit bestaan de archeologische resten die zijn aangetroffen?
8. Indien grondsporen zijn aangetroffen: op welk niveau zijn deze leesbaar?
9. Wat is de precieze situatie met betrekking tot de gaafheid en conservering van de archeologische vondsten/sporen?
10. Zijn er aanwijzingen voor verschillende bewoningsfasen?
11. Is er een ensemblewaarde met vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?
12. Wat is de relatie tussen de vindplaats en het omringende landschap?
13. In hoeverre zijn de binnen het plangebied aangetroffen vindplaatsen als behoudenswaardig te klasseren?
14. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van een Romeinse weg?
15. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van een weg uit een andere periode? Zo ja, hoe valt deze weg te dateren en op basis waarvan?

Plangebied

Het plangebied is gelegen in de wijk De Valuwe in het noordoostelijke deel van bebouwde kom van Cuijk. De locatie Robijnlaan 77 is momenteel deels bebouwd (huidige schoolcomplex) en in gebruik als verhard erf en tuin. In het westen wordt deze deellocatie begrensd door bebouwing en tuin aan de Zadelmakersdreef, in het noorden door de Wolweversgaarde, in het oosten door bestrating aan de Robijnlaan en in het zuiden door de Toermalijnlaan (figuur 1).



Figuur 1: Het plangebied is weergegeven met het groene vlak, rood is de bebouwing (bron: opdrachtgever).



Figuur 2: Het plangebied voor aanvang van de werkzaamheden, in westelijk richting (bron: Google streetview).

2. WERKWIJZE

De werkzaamheden zijn uitgevoerd conform het Programma van Eisen (Cohen Stuart 2018).

De werkput is laagsgewijs ontgraven middels een graafmachine, onder leiding van een senior KNA archeoloog, waarbij tijdens het graven een directe koppeling werd gezocht met de profielen van de werkput. Tijdens het ontgraven is gebruik gemaakt van een metaaldetector om het vlak af te zoeken.

Aan het begin van de werkput is een kijkgat aangelegd om het vlakniveau te bepalen.

Vondstmateriaal is verzameld per vak van 4 x 5 meter en per stratigrafische eenheid of spoor. Vlakken zijn fotografisch vastgelegd en digitaal ingetekend middels een DGPS (Stonex), hiermee zijn ook de hoogtematen vastgelegd. Sporen hebben unieke nummers gekregen en daar waar sprake was van meerdere vullingen is een aanvullend nummer toegekend per vulling. De sporen zijn conform het PvE gecoupeerd, gefotografeerd, ingemeten en getekend.

Het maaiveld is middels een afzonderlijke raai meetpunten ingemeten om het verloop van het maaiveld inzichtelijk te maken. De profielen zijn fotografisch vastgelegd en per werkput zijn 2 tekeningen op schaal 1:20 op een A3 formaat tekenvel opgetekend.

3. VELDWERKZAAMHEDEN

3.1 Algemeen

Op 19 juni 2019 is een proefsleuf gegraven van circa 3,5 x 28 meter. De oriëntatie van de werkputten is conform PvE.² Het PvE voorzag in het aanleggen van één enkele werkput, de werkput is iets kleiner uitgevallen, omdat de in het veld aanwezige verhardingen en hekwerken de omvang hiervan dicteerde.

3.2 Fysisch geografische beschrijving van de bodemopbouw

De opbouw in het plangebied komt sterk overeen met hetgeen is beschreven in het voorafgaande booronderzoek.³ Onder de modern omgezette bovengrond (Aa-horizont), bevindt zich een geroerd pakket dat eveneens modern is omgezet (Aab-horizont). De natuurlijke opbouw van het plangebied ontbreekt ten dele. Het natuurlijke profiel begint met een zogenaamde B-C overgang, de overgang van de B-horizont (of inspoelingshorizont) naar de natuurlijke ondergrond (C-horizont). Dit wordt gekenmerkt door een geleidelijke afname van de ingespoelde delen dat zich uit door het lichter worden van het profiel.



Figuur 3: Profielopname met de duidelijk waarneembare bodemopbouw.

3.3 Sporen

Het vlak is aangelegd in de B-C overgang, eerst is verdiept tot de top van de B-C overgang, waarna geleidelijk is verdiept tot het punt waar de verstoringen van de bovenliggende modern beïnvloede laag geen vertekend beeld meer gaven.

Het vlak was goed leesbaar, maar leverde geen sporen op. Slechts enkele verstoringen die konden worden toegeschreven aan een voormalige straatkolk en bijbehorende hemelwaterafvoer.

² Cohen Stuart 2018

³ Hagens/ De Kramer 2019



Figuur 4: Vlakfoto met de aangetroffen versterking van een straatkolk en hemelwaterafvoer.

3.4 Vondstmateriaal

Tijdens het onderzoek zijn geen relevante of diagnostische vondsten aangetroffen.

3.5 Monsters

Er zijn tijdens het onderzoek geen antropogene of natuurlijke fenomenen aangetroffen die relevant waren voor bemonstering. Er zijn derhalve geen monsters genomen.

4. WAARDERING

Aangezien er geen sprake is van een vindplaats binnen het plangebied kan er ook geen waardering worden uitgevoerd conform de KNA. Deze wordt derhalve ook achterwege gelaten.

5. CONCLUSIE

5.1 Algemeen

Tijdens het onderzoek zijn geen sporen of relevante vondsten aangetroffen. Er is geen sprake van een vindplaats en de voorgenomen ontwikkeling vormt geen bedreiging op dit deel van het plangebied. Echter verdient het nog enige nuancering. Dit wordt verder uiteengezet in de aanbevelingen.

5.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Om de overkoepelende vraagstelling gefundeerd te kunnen beantwoorden, dienen, voor zover mogelijk, de volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

1. Hoe ziet de geologische/bodemkundige opbouw van het plangebied eruit?
Het plangebied ligt in zogenaamde ooivaaggrond, gevormd in de afzettingen van een meanderend rivierensysteem.
2. In welke mate is het gebied verstoord?
Er is sprake van enige verstoring als gevolg van moderne activiteiten. Vermoedelijk is voorafgaand aan deze activiteiten sprake geweest van omzetting of aftopping van het natuurlijke bodemprofiel. De intacte profielen beginnen pas in de B-C overgang.
3. Zijn er archeologische sporen, resten of intacte vondstlagen aanwezig in het plangebied?
Nee er zijn geen sporen of mobilia aangetroffen

Specifieke vragen indien archeologische sporen, resten of intacte vondstlagen worden aangetroffen tijdens de archeologische begeleiding, te beantwoorden per te onderscheiden vindplaats:

Er is geen vindplaats aangetroffen derhalve kunnen deze vragen niet beantwoord worden.

6. AANBEVELINGEN

Het archeologisch onderzoek heeft geen resten opgeleverd. Niet in de top van de B-C overgang noch op een dieper niveau. De afwezigheid van sporen en mobilia in combinatie met diverse verstoringen leiden tot het advies van vrijgave. Echter vormt dit onderzoek slechts een deel van een groter onderzoek.

Complete vrijgave van het terrein hangt samen met de resultaten van de sloopbegeleiding van de aanwezige bebouwing. Indien hier geen resten worden aangetroffen wordt aanbevolen over te gaan tot complete vrijgave. Indien hier echter alsnog resten worden aangetroffen dienen aanvullende sleuven te worden aangelegd vóór de grondroerende activiteiten ten behoeve van de nieuwbouw plaatsvinden.

Dit advies dient gecontroleerd te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Cuijk.

Het uitgevoerde onderzoek is verricht conform de gestelde eisen en gebruikelijke methoden. Het onderzoek is gericht op het inzichtelijk maken van de toestand van het aanwezige bodemarchief. Hiermee kan de beschadiging dan wel vernietiging als gevolg van de voorgenomen verstoring van een mogelijk aanwezig bodemarchief tot een minimum worden beperkt.

Echter kan door de aard van het onderzoek, steekproefsgewijs, niet volledig worden uitgesloten dat er archeologische resten aan- of afwezig zullen zijn. Indien tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische sporen of resten worden aangetroffen, dient hiervan melding te worden gemaakt bij de Minister van OCW (in de praktijk de RCE) of zoals gangbaarder is bij de gemeente conform Artikel 5.10 (Archeologische toevalsvondst) en Artikel 5.11 (Waarneming) van de Erfgoedwet 2016.

LITERATUURLIJST

Bakker, de, H., 1966: De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland, in *Boor en spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*, Wageningen.

Bakker de, H en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland. Fysische geografie van Nederland*, Assen.

Berendsen, H.J.A. 2008: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en Geomorfologie*, Assen.

Berendsen, H.J.A., 1997 (4^e druk 2008): *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Bitter, P., R. van Genabeek en C. van Roijen. 2006: *De stad in de middeleeuwen en vroeg moderne tijd. NOaA hoofdstuk 24* (versie 1.0), www.noaa.nl.

Carmiggelt, A. & P.J.W.M. Schulten, 2002: *Veldhandleiding archeologie. Archeologie leidraad 1*, College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK). Zoetermeer.

Cate, ten, J. A. M./ A. F. van Holst/ H. Kleijer/ J. Stolp, 1995: *Handleiding bodemgeografisch onderzoek, richtlijnen en voorschriften. Deel A: Bodem*, Wageningen, DLO-Staring Centrum. Technisch Document 19A.

Centraal College van Deskundigen (CCvD), 2014: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems, versie 3.3*. Gouda.

Cohen Stuart, C., 2019: *Programma van Eisen, Robijnlaan 77, Cuijk (gemeente Cuijk)*, Culemborg.

Hagens, D./ J. de Kramer, 2019: *Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, door middel van boringen Robijnlaan 77 en Mgr. Zwijsenstraat te Cuijk*, Roermond (Aeres Milieu rapport AM18379).

Mulder, de, E.J.F./ M.C. Geluk/ I. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.

Rijks Geologische Dienst, 1973: *Geologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000*.

SIKB, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek, Deel: karterend booronderzoek*, Gouda.

Zonneveld, J.I.S., 1981: *Vormen in het landschap, hoofdlijnen van de geomorfologie*, Utrecht.

Digitale bronnen:

www.archis2.nl
www.archis.cultureelerfgoed.nl
www.arcgis.com
<http://topotijdreis.nl>
www.watwaswaar.nl

Archeologische kaarten en databestanden:

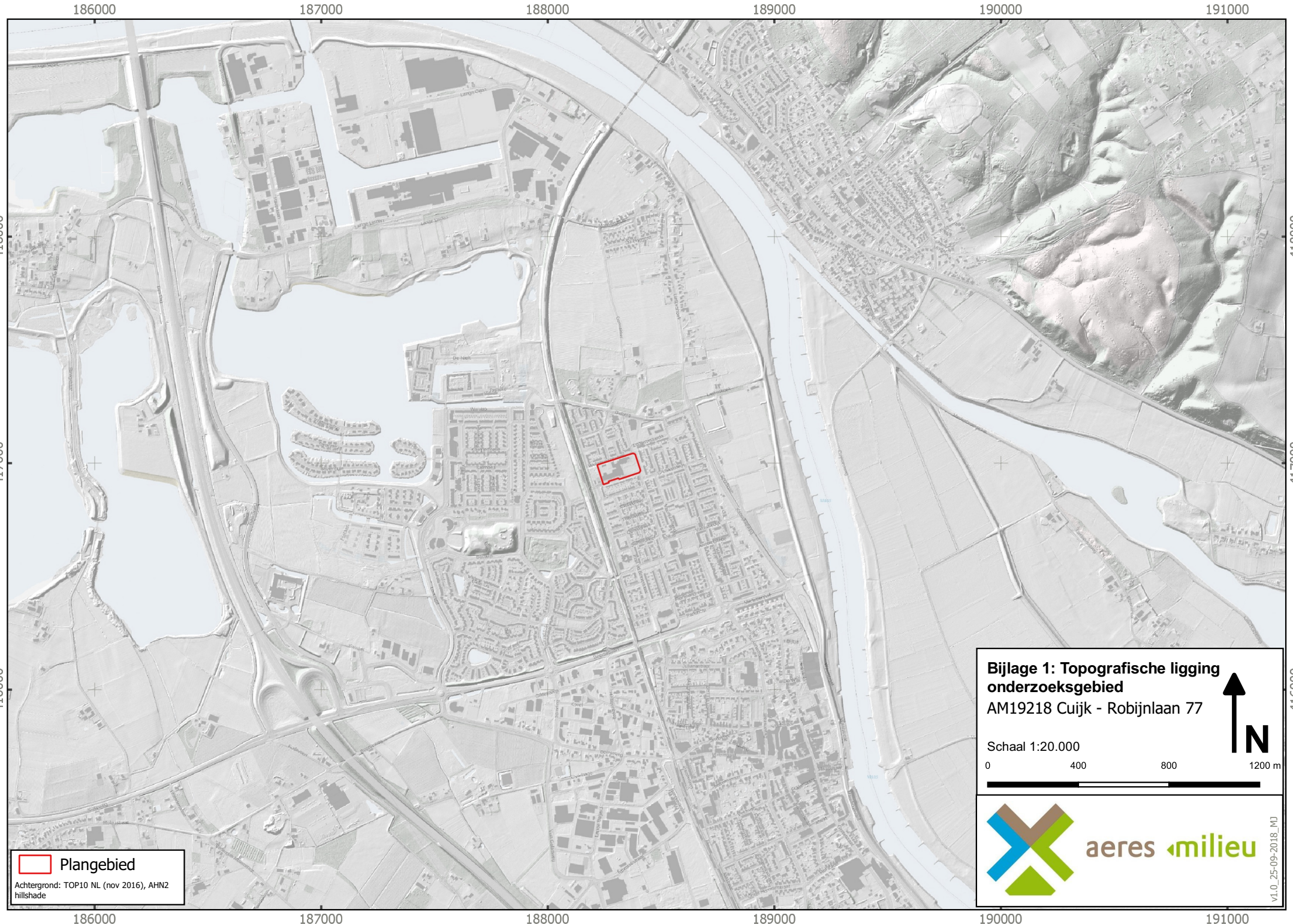
Alterra 2009: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000*, Wageningen.

Archeologisch Informatie Systeem III (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.

Geomorfologische kaart en bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Stichting voor Bodemkartering (Stiboka), Wageningen, 1983.

BIJLAGE 1

Topografische overzichtskaart



 Plangebied
Achtergrond: TOP10 NL (nov 2016), AHN2
hillshade

**Bijlage 1: Topografische ligging
onderzoeksgebied**
AM19218 Cuijk - Robijnlaan 77

Schaal 1:20.000

0 400 800 1200 m





v1.0_25-09-2018_MJ

BIJLAGE 2

Allesporenkaart



Plangebied

KIJKGAT

VERSTORING

WP1

Achtergrond: Luchtfoto ArcGIS online imagery,
AHN2 hillshade

Bijlage 2: Allesporenkaart

AM19218 Cuijk - Robijnlaan 77

Schaal 1:500

0102030

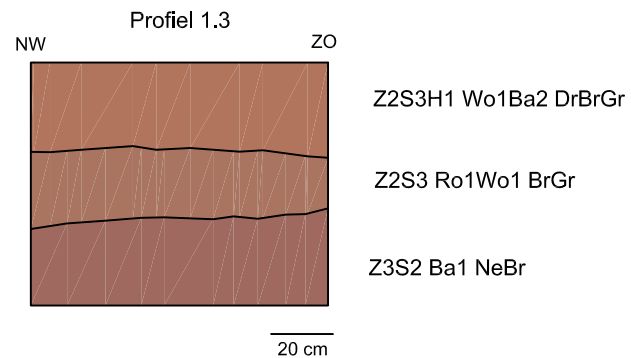
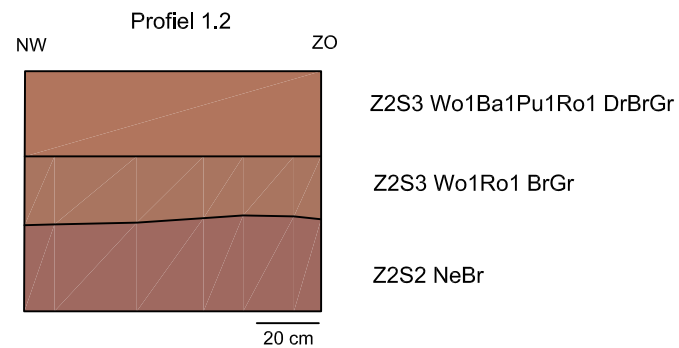
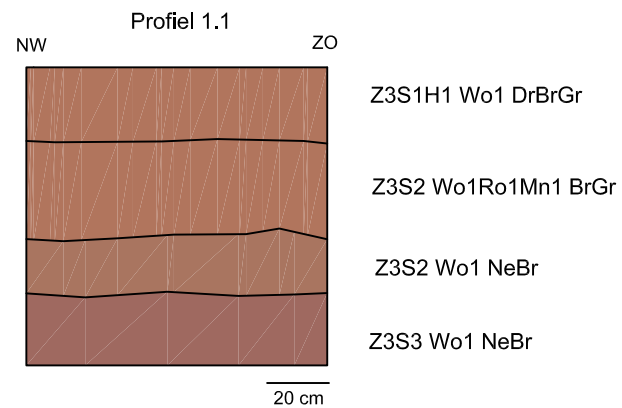
m

ares milieu

v1.0_25-09-2017

BIJLAGE 3

Profieltekeningen



locatie		Robijnlaan 77 te Cuijk	
project		AM19218	
opdrachtgever		Gemeente Cuijk	
schaal	zie tekening		
formaat	A4		
datum	25-07-2019		
getekend	NvdF		

BIJLAGE 4

Reliëfkaart

